

የመጨረሻው ሰይጣን

ክፍል አምስት

ከበልጅግ አለ

- እንግዲህ እማማ እዚህ ነው የምንኖረው ። አካባቢው ጥሩ ነው። ወደዚህ ታች ጫካ አለ ውስጥ ውስጡን መንገድ ስላለ ትንሽ መዞር ይቻላል። እዚህ አካባቢ አንድ ዶክተር ስላለ እንዲመረምርት እጠይቀዋለሁ ። በተረፈ የሚሰማውን ይመስለኛል። ልጅትዎ ክፍልዎን ለእርሶ ለቃ አዘጋጅታለች። ግን ከእሳቸው ጋር ነው የማድር ብላ መሬት አንጥፋለች ። የእርሶን ጨዋታ የናፈቀች ትመስላለች።
- ጥሩ ማለፊያ አዳራሽ አይደለም እንዴት የያዛችሁት እባካችሁ። ከዚያ ጥቅጥቅ ካለ ከተማ እንኳን አወጣኸኝ። እኔ እኮ ከተማም እምብዛም ነኝ። በጣም ነው ደስ የሚለኝ ከኔ ጋር ታድራለች ። አልጋው ለሁለት ይበቃ ነበር።
- አይ ተዝናንተው ይደሩ። ለሷ መሬቱም ይመቻታል። እዚህ ቤት ክራዮም ይረክሳል ። ልጅ ለማሳደግም ደግሞ ጥሩ ነው። ልጆቹ በቶሎ አይበላሹም ።
- ከተማው ብለህ ልጅ የሚያበላሽ? እንደው የቤተሰብ አስተዳደግ ወይም የወላጆች ሁኔታ ነው እንጂ። በአለፈው ሳምንት እዛ ከተማ ይዛኝ ሄዳ አንዳንድ ልጆች አይቼ ነበር ። አማርኛም አይችሉ አለችኝ። ለምን? ብዬ ስጠይቅ ማንም የአስተማራቸው የለም አሉኝ ። እንደው በጣም አዘንኩ። እባካችሁ ምን አይነት ዘመን ደረሰን።

-እናትና አባት ከልጆቻቸው ጋር የማይግባቡበት ዘመን ።

-አንድ አይነት ቋንቋ እንኩዋ የማይነጋገሩበት ዘመን ።

-ችግሩዎን ሴት ልጅ ለእናትዎ የማትነግርበት ፣ ብትነግርም እናትዎ የማትረዳበት ዘመን።

-ወንድ ልጅ ለአባቱ ሚስጥሩን የማይነግርበት ቢነግርም አባቱ የማይረዳበት ዘመን።

-ምን አይነት ግዜ ነው እባካች!!! አስጠሊታ ዘመን የዘመን ድራቶ ።

-እባካችሁ ተውኝ። የልጆቹ ችግር አይመስለኝም የወላጆቹ ነው ። የተበላሹት ልጆቹ አደሉም። ቀድመው የተበላሹት ወላጆቹ ናቸው።

-ማንነታቸውን የሳቱ። ጉራማይሌዎች፣ ባህላቸው የጠፋቸው። ልጁን ቋንቋ ሳያስተምር የቀረው እሄኔ ኢንቬስተር ሆንኩ ብሎ ሲያዘጠዝጥ ነው ። የገዛ ልጅህን እንደጉዳፊቻ ልጅ ማሳደግ? ታሪካቸውን ባያውቁ ቋንቋቸውን እንኩዋን ሊያውቁ ይገባ ነበር። ተወኝ ባክህ ተወኝ ።

- እሱስ ልክ ነው እማማ። መቼስ እማማ ከእርስዎ ጋር ስቀመጥ በጣም ደስታ ይሰማኛል። በነገራችን ላይ በጣም ነው የማመሰግንዎት ጓደኛዬ እንደገና አስታረቁኝ ።
- አይ ልጄ መቸ ተጣላችሁና። ይህንንም በደንብ አውቀዋለሁ። አለመግባባት የሚፈጠረውኩ አንደኛው በሌላው ላይ የተሳሳተ አመለካከት ሲኖረው ነው። እኔ ምንም የጨመርኩት ነገር የለም። የተናገርኩት አንተ እንዳልተለወጠክ ብቻ ነው። እውነቱን ልንገርህ እኔም እስከማገኝህ ቸኩዬ ነበር። ተለውጦ ይሆን? ብዬ አሳብ ገብቶኝ ነበር። እስከማይህ፣ እስከማወራህ ፣ ማን እንደሆንክ እስከማውቅህ ፣ ጨንቆኝ ነበር።

አትፍረድብኝ እዛ እኛ ጋ የሚመላለሱትን እያየን ሁሉም እነርሱን እየመሰለን ተቸግረናል።

„የአገራችን ሰው ከውጭ የሚመጡትን እያየን ተስፋ ቆረጠ። ብዙ የሚያውቁ ናቸው ብለን ያልጠበቅናቸውን ያህል ከእኛ የባሰ መሀይም ሆነው አገንኛቸው። ብዙዎቹ ከኛ ነጥቀው ለመብላት ነው የሚፈልጉት። በየሰፈሩ ትንንሽ የጉራጌ ሱቆችን ከዚህ መንግስት ጋረ ተመሳጥረው ከአዘጉ በኋላ መልሰው በኢንቨስተር ስም ሊገዙ ሲራወጡ ስንመለከት ምን አይነት ስዕብና ነው ያላቸው? ብለን ከልባችን አዘንባቸው። አንዳንዶቹ ደግሞ በተከታታይ በየቡናው ቤቱ አስረሽ ምችው ሲሉ ከርመው አገሪቱ በጣም ተሻሽላለች ብለው እኛን ሊያስምኑን ይጥራሉ። ስለዴሞክራሲ ሲያወሩ ስለኛ አገር የሚያወሩ አይመስለንም። ለእነርሱ ሌላ ኢትዮጵያ የተሰራች እንጂ ይህቺን የኛኑ አገር አይመስለንም።

አንድ እዛ እኛ ሰፈር የነበረ አንተ የምታውቀው አይመስለኝም ። ያይም ከናንተ ጋር ብዙ አይገጥምም ነበር። ታዲያ እሱ ይመጣል ተብሎ አባትና እናቱ ያለ የሌላቸውን አውጥተው ቤቱን አድሰው ደግሰው ሲጠብቁት እሱ ታዲያ ሆቴል ይዞ አባቱንና እናቱን መጥታችሁ ጠይቁኝ ቢላቸው አባትየው እሬሳዬ እዚህ ይወድቃል እንጂ እሱም አይመጣም እኛም አንሄድም ብለው ወሰኑ። እረገሙትም፣ ልጅነቱንም ካዱት። በኋላም ከማንም ሳይማከር የመኪና ማጠቢያ አሰገብቶ ተከለና ማንም የሚያሳጥብ አጥቶ አሁን ታዲያ እንደእብድ ብቸውን እየተናገረ ሲዞር ነው የሚውለው። ወደ ውጭ አይመለስ ነገር የተበደረው ገንዘብ ብዙ ነው። እዚህ አይቀመጥ ምን በልቶ የት ተቀምጦ። እናት አባቱ ቤት አይመለስ ያኔ የሰራውን ያውቀዋል። እንደሱ አሳብማ አንድ መኪና በስላሳ ብር አጥቦ ሁብታም ሊሆን ነበር። የኛ አገር ሰው በስላሳ ብር ዘበኛ ቀጥሮ ከፈለገ በየቀኑ መኪናውን ያሳጥባል። በዛውም አንድ ሰው በመርዳቱ ይደሰታል። እንግዲህ እሱ የሚጋፈው ከዘበኞቹ ነው። ከፈለገ ወደ ገጠር ሄዶ መሬት አያለማም ነበር? እንደው በቀላል ሁብታም ለመሆን መጣደፍ ነው እንጂ። ግን ብዙዎቹ እዛው አዲስ አባባ ከደሃው አፍ ለመቀማት ሲሮጡ ነው የሚውሉት። የረባ ነገር የሰሩትም የለም። በፈረንጅ አገር ከመንግስት እርዳታቸውን እየለቀሙ እዚህ ደግሞ ከደሃው ስራውንም መኖሪያውን ለመቀማት ሲታገሉ ይታያሉ። ትልቅ ሱፐር ማርኬት ለመክፈት ጉልት ሻጭዋን ማስነሳት ምን አይነት ተፈጥሮ ነው? የደሃዋን ጉሮሮ ዘግተው የነእሱን ክርስ መሙላት። መቼስ ምን እናደርጋለን ይስፋቸው አገሩ። መንግስት እንደሁ ለእነርሱ ነው የቆመው። ልጆቻችን የተወለዱበትን ቦታ እኛም እድሜ ልካችንን የኖርንበትን ሰፈር በሰተርጅና አንዱ ሆዳም ቦታውን እፈልገዋለሁ ስላለ በአስቸኳይ እንድንነሳ ይደረጋል ። እኛም አልቅሰን ተላቅሰን በሃገራችን ባይተዋር ሆነን ለባለገዜ ሁሉንም ትተን እርቀን ወደ ደሃዎች መሰብሰቢያ ጣቢያ ሄደን አዲስ ኑሮ እንጀምራለን። የሚገርመው እኛ እንኖርበት የነበርው ቦታ ፎቅ ካልሆነ አይሆን ብለው እኛ ከልክለው ከለቀቅነው በኋላ እነርሱ በኮንቴነር ከፋፍለው ቤት ሰርተው እያከራዩ ይኖራሉ። ትልቁ ፎቅ እስከሚሰራ ተብሎ በጊዜያዊነት የተሰራው የኮንቴነር ቤት ይኸው አረጀ። አየህ ልጄ ያኔ መሬት ላራሹ ስትሉ ገበሬዎቹ በተወለዱበት ቦታ ጭሰኛ መሆናቸው ነበር ጥያቄውን ያስነሳው። ባላባቱ መሬቱ ሰው የለበትም በማለት ከመንግስት ከአስፈቀደና የመሬቱን ባለንብረትነት ወረቀት ከያዘ በኋላ፣ ገበሬውን ወይ ለኔ ጭሰኛ ሁን ወይም መሬቱን ልቀቅ ብሎ ያስገድደው ነበር። ፖሊስም መንግስትም ከባላባቱ ጋር ነው የቆመው። የአሁኑ ደግሞ ከውጭ የሚመጡት ወያኔን በውጭ ሲያገለግሉ ቆይተው ጉርሻ የኛ መሬት እየተሰጥጣቸው እኛ ደግሞ እየተባረርን ነው። ይህ ግፍ ምን ያህል እንደሚቀጥል አናውቅም ግን በቶሎም ይጠፋል የሚል አሳብ የለኝም ።

ይህንን የሆዳሞች መንጋ እያየን ጓደኛህም ሆነ እኔ አንተን ተለውጦ ይሆን ብለን ብንጠረጥር አይፈረድብንም። ይህ የኔ አሳብ ነው ጓደኛህ ደግሞ ሌላም ይኖረዋል። እሱን መጠየቅ ነው ።

ባለፈው ስለዚያች ልጅ ጠየቅከኝ ይህቺ መውጫው ላይ በቀይ ሽብር የጣለቀት። መቼም ከጓደኛህ የደበቅሁት አንድ ነገር አለ ላንተ ላጫውትህ አንድ ቀን ግዜው ሲደርስ ትነግረዋለህ ። የእሱን መሞት የተረዳን ለት ማታ ላይ አንዲት ልጅ ተሸፋፍና መጥታ እድንኳን ወስጥ በጣም ማልቀስ ጀመረች ። አልጮኸችም ግን ስቅስቅ ብላ እየተንዘፈዘፈች ስታለቅስ ሆይ አልችል ቢል ጮክ ብዬ ማልቀስ ጀመርኩ። እሱም ተከተለችኝ። ግን ሰው እንዲያያት አልፈለገችም ። ማን ነች ብለን ግራ ተጋባን ። ለቅሶውን ስትጨርስ ቀስ ብላ ወደ እኔ መጣች እግራ ስር ተንበርክካ እግራን እየሳመች ማልቀስ ጀመረች። እግራንም በእንባዋ አራሰችው። ተይ በቃ ብላት የመጨረሻ ቀኔ ስለሆነ ላልቅስ ይፍቀዱልኝ ለማለት ቀና ስትል እሷ መሆኑን አወቅሁ። እኔም ማልቀስ ጀመርኩ ሁሉም በድንኳኑ ውስጥ ያሉት ማልቀስ ጀመሩ። ልክ አስከሬኑ ከቤት የሚወጣ መሰለ። ነፍስ አባታችን በምሽት በማልቀሳችን በቁጣ ተነስተው ገዘቱ ።

„ ዘመኑ የከፋ ነው ። የሁላችንም ሕይወት ዛሬ ትጥፋ ነገ ትጥፋ የሚያውቅ የለም። ከአፈር ተፈጥረሃልና ወደ አፈር ትመለሳለህ የሚለውን ቃሉን ሁላችንም ለመፈፀም ዝግጁ ሆኖ መጠበቅ ነው። በአሰብነውም ሆነ በአላሰብነው ሁኔታ ቃሉን ልንፈጽም እንችላለን ። ነገር ግን ሀዘንን ማጥበቅ አያስፈልገንም። ገና በአደጋ ላይ ያሉ ብዙ ልጆቻችን ስላሉ ሃዘኑን ትተን ፀሎቱን መጀመር ይኖርብናል ። ፈጣሪ አምላካችንን ይህን የመጣብንን የመከራ ዘመን ያሳጥርልን ዘንድ ለልጆችም ጥንካሬን ይሰጣቸው ዘንድ ልመናችንን መቀጠል አለብን“ ብለው ተቀመጡ።

እኔም እስከሆነ አባብዬ ካስቆም በኋላ ወሃ እንድትጠጣና አጠገቤ እንድትቀመጥ አደረግሁ ። አሁንም ሰው እንዲያያት ስላልፈለገችና ስትሳቀቅ ስላየሁ ሂጂ ንዳ ገብተሽ ጠብቂኝ መጣሁ አልኳት ። ትንሽ ቆይቼ ብሄድ ንዳ ሳይሆን እሱ ክፍል ውስጥ መሬት ላይ እየተንከባለለች ፎቶውን ታቅፋ ስቅስቅ ብላ ስታለቅስ ደረስኩ። ተይ እንዲህ መሆን አያስፈልገንም መበርታት ነው አልኳት ። ለአንድ አፍታ ቀና ብላ ስታየኝ ልጄ ያ ሁሉ ቁንጅና እግዜር እስከሆነ ብቻ ሲሰራ ያመሽ ነው የሚመስለው። የቅንድቡዋ፣ የአይንዋ፣ የፀጉሩዋን ሁኔታ ልነግርህ አልችልም መቼም አንተም ታውቃለህ ። አንድ ግዜ በሰፊው ተንፍሳ እማማ ፡-

„ አንድ ቀን ድል መጥቶ ለኔ ቤተሰቦችና ለእናንተም ጭምር መተጫጨታችንን ለመግለፅ የነበረን ፍለጎት ከሁሉ የላቀ ነበር። ያ ተስፋችን ዛሬ ጠዋት የሱን መሞት ስሰማ፣ ያ ሁል ጊዜ የምንመኘው እውን እንደማይሆን ሳውቀው ምርር ብዬ አለቀስኩ ። እሱ ጓደኛዬ፣ እጮኛዬ፣ ንዴ፣ ነበር። ሁሉንም በአንድ ቀን አጣሁ ። አሁን እዚህ ተቀምጫ ባደነት ይሰማኛል ። የወደፊት አላማዬ ከሸፈ ፣ ንዶቼ በብዛት ሞቱ ፣ እኔም ቀኔ የተቆጠረ ነው። ዛሬ እዚህ የመጣሁት አብረን እነግራችኋለን ያልነውን የኔንና የሱን አላማ ብቻዬን ለመናገር ነው። እግዜር ፈቃዱ ከሆነ እከተለዋለሁ። ከተረፍኩም የሱን አስከሬን የወደቀበት ቦታ ፈልጌ በክብር እቀብረዋለሁ ። እርሶን የምጠይቆት አንድ ነገር ነው፣ እኔ አሁን ለቀበሌ እጄን እሰጣለሁ የፈለጉትን ሊያደርጉኝ ይችላሉ። ለእናቱ ቃል የገቡላት ግን እጅዋን ከሰጠች አንገላትም እስር ብቻ ነው ብለዋል። ግን ምናቸው ይታመናል። አሁን ምንም የቀረኝ የለም። እሱን ገለውታል። እነርሱ የቀመሱትን ችግር እኔም ልቀምሰው እፈልጋለሁ ። ስለዚህ ስሞኑን የተገደሉት የተጣሉበትን ቦታ በሞላ ፈልገው ፅፈው ያስቀምጡልኝ ከተረፍኩ እድሜ ልኬን እፈልገዋለሁ አይፍሩ የሱ አፅም

አይጠፈኝም ስትለኝ እሷን መስማት ትቼ እየተንዘፈዘፍኩ አለቅስ ነበር ። ወለድን እንጂ የልብ ንደኛም እናት ነችኮ ልጄ።

ከዛም እጅሽን ከምትሰጪ እባክሽ እኛጋ ተደብቀሽ ተቀመጭ አልኳት ። እሷም ደግነት እሱ ከርሶ እንደወረሰ ያስታውቃል። እናቴን በደንብ ስታውቁያት ትወጂያታለሽ ይለኝ ነበር። ግን እኔን ካላገኙ እናቴን ይበጫጭቋታል። በዚህ እድሜዋ ምኑን ትችለዋለች ብለው። እኔው እንደጀመርኩት እኔው እጨርሰዋለሁ። በሉ አሁን ልሂድ የሚወስዱኝ አብዮት ጥበቃዎች የሚመጡበት ሰአት ነው ብላኝ በቆራጥነት ተነስታ ሞቱዋን ልትቀበል ሰማዕታት ልትሆን ዞርም ብላ ሳታይ ሄደች። ያንን ቆራጥነት ምን ጊዜም አልረሳውም።

ይህንን ጉድ አልነገርኩትም ። አንድ ቀን ስለ ቀይ ሽብር ተነስቶ ሲወራ ስለሷ ሲነገር እንባው ከመቅሰፊት ዱብ ዱብ ሲል አየሁትና መንገሬን ተውኩት ። አሁን አንተ ኑዛዜ እየሰበሰብክ ስለሆነ ይህንን ኑዛዜዬን ቀኑ ሲያመች ንገረው። መቼም ይህም አንዱ ድላችሁ ነው ፍቅራችሁ እስከ መቃብር ድረስ ነው። እናንተ ብትሆኑ ኑሮ በሽታው አያጠቃችሁም ያልኩት በዚህ ምክንያት ነው። አንድ ለአንድ ስለምትሆኑ የሚያስፈራም አይሆንም ነበር።

- እኔም እማማ ባለፈው ዳር ዳር ያለኩት ይህንን የሚያውቁ ስላልመሰለኝ ነው መቼም እሱ ያነሳው እንደሆነ እንጂ የቆየ ፍቅር አንስቼ አልበጠብጠውም። ለማንኛውም የሚፀፈውን እናያለን ።
- ልክ ነህ ልጄ ። እሷን እላይ ከሰፈር መውጫው ጋ ገለው የጣልዋት ለት እኔ እንደገደልኩት ነው የቆጠርኩት። ምነው እግሯ ላይ ወድቄ ብለምናት ኖሮ ብዬ አሰብኩ ወይም አባቱን ብጠራቸው ኑሮ ብዬ አሰብኩ። ግን ከአይንዋ የሚነበበው

ከሱ ጋር ለመገናኘት እንደቸኮለች
ለሞሞት እንደተጣደፈች
ሰማዕታት ለመሆን እንዳሰበች
በደሟ ታሪክ ፅፋ ለመለፍ እንደፈለገች።
ይነብብ ነበር ከአይኑዋ ላይ
የቆራጦች የኢሕአፓ ራእይ ።
በትግል መሞት ሕይወት
ዳግም ትንሳኤ ልደት ።

- እኔ በደንብ ነው የማውቃት እማማ ድል ቢሆን ኖሮ የመጀመርያው ሚዜ እኔ ነበርኩ ። የተቀየመኝም በዛ ይመስለኛል ። አፅሟን አብሬው ስላለቀምኩ ።
- ከስደት እንደተመለሰ ቀበሌውን ሁሉ አመሰው። ሁሉንም መጠየቅ ጀመረ። የት እንደጣሉዋት ማንም የሚያውቅ ጠፋ ። የዛን ጊዜ እንዴት አሳዘነኝ መሰለህ ። ሌት ተቀን በየጫካው ሲቆፍር ይውል ነበር። ታዲያ አንድ ቀን ተስፋ ቆርጦ በተቀመጠበት አንድ ልጅ አንድ ወረቀት ይዞ መጣና እሱን ጠርቶ ሰጠው። ማን ሰጠህ ቢለው አንድ መነፅር ያደረገ ሰው ይህንን ለሱ ሰጠው ብሎ ገንዘብ ሰጥቶኝ ሄደ አለን ። ወደላይ ሄዶ ቢፈልገው አጣው። ግን ወረቀቱ ጥሩ ምልክት ነበረው። የምትፈልገው እዚህ ጋ አለልህ ብሎ አንድ ካርታ አደርጎ ነው የላከው። ጊዜ ሳያጠፋ ሰዎች ይዞ ሲበር ሄደ እዛም ትንሽ እንደቆፈሩ የብዙ ሰዎች አፅም አገኙ ።

- የእርሷ ግን በአደረገችው ቀለበት አገኘው ። ተለቀሰ እንደገና አገር ተሰብስቦ ተቀበረች። ያኔ አንተን ሚዜውን ያጣህ ይመስለኛል ።
- እኔም አውቁዋለሁ በእዚህ ምክንያት እንደተቀየመኝ ። ሁኔታውን እንደሰማሁ ብደውል የለም አሰኘኝ እኔም ይሁን ብዬ ተውኩት። በኋላ ግን በእሷ ዘመድ አስመስዬ ሃውልቱን አሰራሁ ። ግን ምን ያደርጋል እሷም አለፈች።
- አየህ ልጄ ጥሩ ነው ያረግኸው ። እሱም ይህን የሚያውቅ አይመስለኝም። አወቀም አላወቀ ሰለአንተ አለመለወጥ ስነግረው ደስታ ከድምፁ እሰማ ነበር ። ስልክ አንስቶም አያውቅም ነበር። ምክንያቱ የሚመስለኝ ድንገት አንተ ከሆንክ የሚያነጋግርህ ስሌለለው እንደነበር ይመስለኛል ። እኔ እዚህ ከመጣሁ ጀምሮ ተንደርድሮ ነው የሚያነሳው ይላሉ። እውነቱን ለማወቅ እንደቸኮለ እውነት ነው። እንዳሉትም አልቀረም እሱን ነው ያገኘሁት ። የሆነ ሆኖ ምን አለህ ።
- ታሪኩን ጀመረልኝ እማማ ያገን ደብዳቤ „እሳት ድምፅሽ ድምፃን“ የፃፈው ለእርሷ ነው ለኔ አደለም። ግን አሁን ለኔ ሊልከው አስቧል። እንደደረሰኝ አነብሎታለሁ።
- ማለፊያ ልጄ። ዛሬ የዛን ጨካኝ ታሪክ ትቀጥልልን ።
- ምን ላይ ነው ያቆምው ?
- ኑዛዜውን ነው ። እናቱን እንደማያውቃትና በህፃንነቱ ተንኮለኛ እንደነበር ነው የነገረን። ከዛም አስተዳደጉ በጣም መጥፎ እንደነበረና አባቱ በጣም ይገርፈው እንደነበር ነው ። አባቱም የሰው ህይወት አጥፍቶ ሸፍቶ እንደነበር ነው ባጠቃልይ ። አንተው እራስህ እስት አንብብልኝ ።

የአባቱ ጫካ መኖር የሚችቱን ዘመዶች ብቻ ሳይሆን የአካባቢውን ሰው ሁሉ በጣም ሰላሰጩነታቸውና አባቱም በበኩሉ በየሽማግሌዎቹ ቤት በሌሊት እየሄደ እንዲያስታርቁት ስለጠየቀ የአካባቢው ሽማግሌዎች ተሰብስበው ወደ ሟች ቤተሰቦች ሄደው ሽምግልና ተቀመጡ ። የታወቁት ሽማግሌ አንዲህ ብለው ተናገሩ ።

„ዘመዶቹ ወገኖቹ ያገሬ ሰዎች፣ ዘመን አልፎ ዘመን ሲተካ አሮጌው በሃል በአዲሱ እየተተካ ባለፈው የተሰራው ሰህተት የተከታዩን ትወልድ ኑሮ ሳያዛቡ ለሚቀጥለው ትውልድ የተሰፋ ብርሃን እየሰጠነው ልናልፍ ይገባል“።

„የቆየ ቂም በማስታወስ መገዳደል ደም ሳልመልስ ብሎ ማለቂያ ለሌለው የእርስ በርስ ትልልቅ መዘጋጀት ጊዜው ያለፈበት ተግባር ሊሆን ይገባል። የተሰራው ጥፋት ተሰርቶአል። የፈሰሰን ውሃ መመለስ አይቻልም ። ጥፋትን በጥፋት መመለስ ደግሞ ምንም ጥሩ ውጤት አያመጣም“።

„በፍቅር ተነድፎ በሰይጣን ፈረስ ተሳፍሮ ለኛም ለቆያችንም የሚያሳፍር ተግባር መፈፀሙ ሁላችንም እናውቀዋለን። የነገሩን ክብደት ለማጣጣል አይደለም ። የተሰራው ስራ ግን ቁያችንን ሰፈራችንን ከዘር ዘር እየተላለፈ በፍቅር የተሳሰረውን ኑሮአችንን እያደፈረሰው እስከ መቼ እንኖራለን በማለት ነው“።

„ነገር ግን እድሜ በሰጠን ፀጋ ሁኔታውን በደንብ ስናስበው ገና ጨቅላ የሆኑትን ልጆቻችንን በቂም አርግዘን በቂም ወልደን ቂም አስተምረን እኛ ያወረሰናችውን ቂም ተከትለው እርስ በርሳቸው እየተፋጁ እንዲኖሩ የሚያደርግ ስለሆነ አስበን መክረን ነገሩን ካጠናንው በኋላ ይህንን ሁኔታ ልንቋጨው ይገባል ብለን እናንተ ጋር መጥተናል።

የእድሜያችን መግፋት እናንተም ተመልክታችሁ ጉልበታችን ሳይሆን አስተሳሰባችን አስባችሁ እንቢ እንደማትሉን በማመን ነው። ብለው ጨረሱ።

ከሟች ወገን ደግሞ ሽምገል ያሉት ተነስተው ። ደካማነታችንን አይቶ ደማችንን የሚመልስ የለም ብሎ የጥጋብ ፈረስ እየጋለባ መጥቶ ሕፃናቶቹን አለአባት ፣ ሴቶቹን አለ ባል ፣ እኛን አለመጠጊያ ላስቀረን እብድ ጋር ነው ታረቁ የምትሉን ። ባንታረቀውስ እንደፈለገ እይዘረፈ እየደበደበ እየቀማ መኖር ማን ከለከለውና ነው ።

ሌላኛው ሽማግሌ በተራቸው። ማሰብ ያለብን ለልጆቻችንን ምንድነው የምናስተምረው፣ ምንስ ነው የምናወርሰው ብለን ነው ። ቂም፣ መከራ፣ ችግርና ደም የምናወርሳቸው ከሆነ የኛ መስቃየት አንሶን እነርሱንም ለዚህ መጥፎ ባህል የምንዳርጋቸው ከሆነ፣ እየጣሉን እየተሰደዱ አለጧሪ አለቀባሪ ነው የምንቀር ። እነርሱ እኛን ያጋደለንን ጉዳይ እንደሞኝ ተግባር ነው የሚቆጥሩት ። ይክፋም ይልማም እቡይ ተግባርን ማቆም ደግሞ የታላቅ ሰውነት ምልክት ነው እንጂ የደካማነት መች ሆነና ።

የሟች ቤተሰቦች ከነገ ሣሬ በተኛንበት አቃጠለን፣ ሳናስበው ፈጀን ብለው በሰቀቀን መኖሩ ስለሰለቻቸው፣ በዚያም ላይ የደረሰ የሚከላከልላቸው ልጅ ባለመኖሩ የሽማግሌዎቹን አሳብ ብዙም አልተቃወሙትም ነበር። አባቴ የደም ካሳ ከፍሎ ተታርቆ እንዲገባ ተደረገ ። ያለውን ንብርት ሁሉ ሸጦ ካሳውን ከፈለ ። አዲስ አበባ ያለው ወንድሙ ባይረዳው ኖሮ ከፍሎም አይጨርሰውም ነበር ።

እናቴ አባቴ አባትዋን ከገደለበት ጊዜ ጀምሮ እንኳን የሚያገባት የሚያነጋግራትም አልነበረም ። ሁሉም አባቴን በመፍራት ከናቴ ይርቁ ነበር ። አባቴ ታርቆ ሲገባ የቆየ ፍቅርዋ አገርሽቶባት አበቴን ለማየት ጓጓች ። ድሮ ወደሚገናኙበት ምንጭ ማዘውተር ጀመረች ። አባቴም በበኩሉ እናቴን ማግኘት ቢፈልግም እናቴ አባቷን ስለገደለ ይቅርታ እንደማታደርግለት ስላሰበ ብቻ እናቴን ከማግኘት ተቆጥቦ ሲቀመጥ ፣ አንድ ቀን እቤተክርስቲያን ውስጥ በሩቅ ያያታል ። እናቴም በአይኑ እንደሚከታተላት አውቃ እያሾለከች ስትመለከተው ቆይታ አጋጣሚ አግኝታ ፈገግ ትልልታለች። በበነጋታው አባቴ ወደ ምንጩ ሄዶ እናቴን ይጠበቃታል ። እሱም ቀጠሮ እንዳለው ሰው በሰአቱ ትመጣለች ። አባቴም ሌላ ሰው ሳያየው በጨለማ የሚገናኙበትን ቦታ ነግሮአት ይሄዳል ።

ለመጀመሪያ የተገናኙት በአንድ የአባቴ ዘመድ ቤት ውስጥ ነበር ። እናቴ ለበዙ ጊዜ ታስበው የነበረውን ለመጠየቅ በመጓጓት ፣ ምነው እንጥፋ ብትለኝ ያኔ?ምነው ብትጠልፈኝ ኖሮ? ምነው? ምነው? ብላ ስቅ ብላ አለቀሰች። አባቴም ይህን ያህል የምትወደው አይመስለውም ነበር ። በዛ በሻካራ እጁ ፊቱዋን እየጠረገ፣ መቼስ ፍቅርሽ ነድፎኝ የማደርገው አጥቼ፣ በህልሜም በውኔም እየመጣሽ ስታሰቀይኝ፣ በክብር ብጠይቃቸው አዋረዱኝ ። ምን ላደርገው ብለሽ ነው ። አንቺን ከማጣት እራሴው ብጠፋ ብዬ አደረግሁት እንጂ መቼስ የደም ጥማት የለኝ አላት ። እጉያው ገብታ ሙቀቱን እየወሰደች እሷም ሙቀትዋን እየሰጠችው በጣም እየተጠጋጉ መጡ። በዚያውም እኔ ተረገዝኩ ። ሽማግሌ መላክ የማይቻል ሆነ ። ቀኑ እየገፋ ከመምጣቱ በፊት አባቴ እናቴን በስምምነት ተነጋግረው ውሃ ለመቀዳት ሰትወርድ ጠለፋት ።

አባቴ እያረጅ ሲሄድ የሟች ልጆች እየጎረመሱ ነፍስ እያወቁ መጡ። ወሬ አይደበቅም ስለ አባታቸው አሟሟት ሰሙ። ሁል ጊዜ አባቴን ሲያዩ ጥርሳቸውን መንከሳቸውን ቀጠሉ ። አንድ ቀን አባቴ ገበያ ውሎ ሲመጣ ወደ ምሽት ላይ የአባቴ ጠላቶች ጠብቀው በአረጀ ጊዜ ሊገሉት መጡ። ከከተማ እኛ ወዳለንበት ለመምጣት ብዙ የሚያስኬድ ባይሆንም አንድ አነሳተኛ ወንዝና ትንሽ ጥቅጥቅ ያለ ጫካ ማቆረጥ

ነበረበት። አባቱን እዛ ወንዝ ወስጥ ጠብቀው ቀጠቀጡት ደበደቡት። ነፍሱ እያለ ምላሱን ቆረጡት ። ብልቱን ሰልበው አጠገቡ በሚገኝ ዛፍ ላይ አንጠለጠሉት። ገድለነዋል ብለው ጥለውት ሄዱ ። እኔና እንጀራ እናቴ ሲያመሽ ጊዜ ልንፈልገው ሄድን ። እመሬት ወድቆ በደም ተውጦ ደረሰን ። ሁኔታውን ሳስበው ሁል ጊዜ ይታወሰኛል። እስከ ዛሬ ድረስ በህልሜም በውኔም ይመጣል። ስለሱ ሳስብ የሰው ፍጡር ያስጠላኛል።

አባቴን በርበሬ ከአጠነኝ በሆላ በጣም ባልወደውም እንደዛ ሆኖ ሳየው እንባና እልክ አነቀኝ ። አባቴ ሁል ጊዜ መጥፎ አልነበረም ። አንዳንዴ ከእሱ በአልጠበቅሁት ሁኔታ ደካማዎችን ይረዳል ። ከእርሱ ላነሱ ይመጠውታል። እንጀራ እናቴ እኔን ጫካ ወስጥ ተደብቄ እንድጠብቃት አድርጋ አንዳንድ የአባቴን ዘመዶች ለመጥራት ሄደች ። የአባቴም ዘመዶች መጥተው ሰው እንዲህ ሆኖ አያየውም ብለው አባቴን በጨርቅ ጠቅለው ወደ ቤት ከአገቡት በሆላ ሊነጋጋ ሲል አረፈ። እንጀራ እናቴም መጮህ ጀመረች ። ጎረቤትም ተሰበሰበ። በዛው ቀን እንዲቀበር ተወሰኖ አባቴ ተቀበረ። እቀብሩ ላይ የአባቴን ሱሪ አሲዘውኝ ሳለቅስ ዋልኩ ። በቀኑ ሙሾ አውራጅ እንዲህ አለች ።

ጋብቻ ቢጠይቅ አባት እንቢ ቢለው
የተጠጋው ጋኔል ግደል ግደል ሲለው
ሰውሮበት ኖሮ ደም መላሽ እንዳለው
አባቷን በጥይት ገድሎ አሳረፈው ።

የአገር አጉራ ዘለል የሰፈር ወንበዴ
አግብቶ አሳያቸው ልጅቱን በዘዴ
ወልደው ከብደው ሳለ ሞቆ ትዳራቸው
ደሙ ፀዳ ብለው በመዋለዳቸው።
አማቼ ይገለኛል ብሎም አልጠበቀ
የሟች ልጅ አደገ ቁም እንደጠበቀ ።
ደም በደም ነውና ወትሮም የሚፀዳው
ልጅየው በተራው አማቼን ገደለው
ደም ይበቀል ይሆን የሟች ልጅ በተራ?

ገዳዩ አጎቱ የሞተው አባቱ
አጎቱን ቢገድለው ምን አለው እንጀቱ
ለመከራ የጣፈው የጠዋት እድሉ
ሃዘኑ ቅጥ አጣ አለወጣም ከልቡ ።

የአካባቢው ሰው የአባቴን ገዳዮች ለመያዝ ምንም ጥረት እንደማያደርጉ የታወቀ ነበር። መቼስ የገጠር ሰው ከባለወቅት ጋር መጣላት አይወድም። ቢጣላስ ለማን ብሎ? ለየትኛው የአባቴ ጥሩ ስራ ተብሎ ነው ደምስ የሚቃባው። ቀብሩ አልፎ ሰልስቱ ከወጣ በኋላ ዘመድ ተሰበሰቦ እንግዲህ እዚህ አገር መኖር አትችልም የአባትህ ጠላቶች አንተንም አይለቁም ። ስለዚህ ከዚህ መሰወር አለበህ አሉኝ ። እኔም ከአባቴ ወንድም ጋር በመሆን ጉዞዬን ወደ አዲስ አበባ ቀጠልኩ።

ይቀጥላል